

Götene kommun

KÄLLBY GÅRD

**Källby Gårds
Likabehandlingsplan
Gällande förskoleklass och
grundskola**

Upprättat sep 2009

Styrdokument

Barnkonventionens grundläggande principer

Inget barn får diskrimineras på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, funktionshinder eller andra liknande skäl. Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga. Barn och unga ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar. Barn och unga ska ges möjlighet att framföra och få respekt för sina åsikter i frågor som berör dem" (artikel 2,3,6,12)

Skollagen (1 kap 2§)

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för den gemensamma miljön. Särskilt skall den som verkar inom skolan 1. främja jämställdhet mellan könen 2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden

Skollagen (14 a kap) Åtgärder mot kränkande behandling

- Skolan skall bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever
- Skolan skall vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling
- Skolan skall varje år upprätta en likabehandlingsplan med en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever

Diskrimineringslagen 1 kap 1 §

Lagens ändamål är att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder

Läroplan för grundskolan, Lpo-94

Normer och värden

"Skolan skall aktivt medvetet påverka och stimulera eleven att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling."

Mål att sträva mot

"Skolan skall sträva efter att varje elev

- *utvecklar sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstagande grundade på kunskaper och personliga erfarenheter*
- *respekterar andra människors egenvärde*

- *tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverka till att bistå andra människor*
- *kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen och*
- *visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv”*

Riktlinjer

”Alla som arbetar i skolan skall

- *medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen*
- *i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor*
- *aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper och*
- *visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.”*

Arbetsmiljölagen 1977:1160

1 kap.§1: *”Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö.”*

Definitioner

Diskriminering

Direkt diskriminering: Ett barn eller en elev får inte missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de fem diskrimineringsgrunderna som lagen omfattar, det vill säga kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Indirekt diskriminering: Ett barn eller en elev får inte missgynnas genom till synes neutrala ordningsregler eller annat som tillämpas så att de i praktiken har en diskriminerande effekt.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barns eller elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder och kön eller som är av sexuell natur. Trakasserier är alltså diskriminering och kan utföras av vuxna gentemot barn eller elever eller mellan barn och elever.

Annan kränkande behandling

Alla kränkningar är inte diskriminering, men alla kränkningar måste förhindras. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. Gemensamt

för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

Kränkningar kan vara

- Fysiska att bli utsatt för slag eller knuffar
- Verbala att bli hotad eller kallad för hora bög eller liknande
- Psykosociala att bli utfrusen eller bli utsatt för ryktesspridning
- Text- och bildburna klotter, brev, lappar e-post, sms., mms.

Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Det är den enskilde eleven som själv avgör om denne känner sig kränkt eller mobbad.

Deklaration

På Källby Gård ska alla barn och vuxna kunna känna sig trygga och känna arbetsglädje.

Ingen flicka eller pojke ska behöva komma till oss och riskera att bli utsatt för diskriminering eller annan kränkande behandling.

Det är varje medarbetares uppgift att vara vaksam och lyhörd på alla former av diskriminering och kränkande behandling samt att så fort som möjligt upptäcka och stoppa negativa handlingar

På Källby Gård ska barns och vuxnas rättigheter respekteras.

Aktiviteter på Källby Gård under läsåret 2009-2010 för att stärka Likabehandlingsplanens intentioner i grundskolan

Nulägesanalys

Likabehandlingsplanen har legat till grund för arbetet med att främja likabehandling. Planen har tagits upp i alla klasser, med kamratstödjarna, på föräldramöten och i föräldrarådet, samt i arbetslagen. Planen har utvärderats under våren i klassråd och elevråd, på föräldraråd och i arbetslagen.

Vi har arbetat helt efter planen både i det förebyggande arbetet samt när det gäller konflikter mellan barn.

De kränkningar som vi har haft under året är oftast av verbal art och då gör vi vårt bästa för att ta tag i det. Vi för samtal med de barn som använder sig av detta språkbruk

Vi upplever att vi har en bra verksamhet där barnen är sysselsatta. Detta leder till att antalet konflikter har minskat. Barn som har roligt och är sysselsatta med något meningsfullt mår bra, behovet minskar att kränka andra. Att få utveckla sig själv och sin självkänsla låter oss växa i oss själva. Den som växer har inget behov av att sänka ner andra.

Det har varit till hjälp att konflikter och incidenter har dokumenterats på en "Händelseblankett" för varje berörd elev och klass och fritidsgrupp. Denna har dock inte alltid använts och detta måste förbättras under nästa läsår

Vår trygghetsgrupp har varit ett stort stöd i arbetet genom att regelbundet träffa kamratstödjarna och stämma av läget i klasserna och bland eleverna. Elevenkäten visar att de allra flesta elever trivs bra i skolan och med sina klasskamrater och de tycker att de vuxna bryr sig om dem. På frågan om man blivit mobbad eller trakasserad minst en gång så är det fyra som svarat ja. Vid den enkät som trygghetsgruppen gjort i klasserna visar det sig att det är viktigt för eleverna att veta var de kan hitta en vuxen ute.

För att aktivera eleverna och minska konflikter har lärarna före och efter rast pratat med barnen om vad de ska göra på rasten och efteråt, vad de har gjort. Flera raster i veckan har en fritidspedagog haft rastaktiviteter ute. Några raster har elever i åk 5-6 haft lekar för de yngre barnen. Detta har lett till att fler elever har haft något att göra, konflikter och bråk har minskat. Ensamma barn har fångats upp av lekarna. Eleverna

har gett varandra idéer på olika aktiviteter. Vi upplever att det varit lugnt på rasterna med få konflikter

Vi har regelbundet på personalmöten tagit upp elever som vi behöver hålla koll på antingen de varit utsatta eller själva utsatt andra barn för kränkningar. Här har personalen tagit ett gemensamt ansvar. Detta har lett till förbättringar. Åtgärdsprogram har upprättats för några elever kring hur de kan förbättra det sociala samspelet.

Aktiviteter läsåret 09-10

Ansvarig

• Fortsätta att var lyhörda på alla former av diskriminering och kränkande behandling och sätta stopp för dessa. Det är viktigt att vi vid våra planeringar diskuterar våra barn och stämningen i grupperna.	all personal
• Sätta upp Likabehandlingsplanen och "elevkoll" som en återkommande punkt på vår agenda på arbetslagsmöten	arbetslagsledarna
• Fortsätta att jobba med en del elevers språkbruk	all personal
• Fortsätta att jobba aktivt med att höra efter hur rasterna fungerar och följa upp detta så att eleverna har det bra	alla pedagoger
• Fortsätta med rastaktiviteter både i projektet Idrottslyftet och aktiviteter ledda av elever	Leif Carlsson
• Trygghetsgruppen har uppföljning med kamratstödjarna. Träffar en klass i veckan	Trygghetsgruppen
• Trygghetsgruppen genomför elevenkäter	Trygghetsgruppen
• Dokumentera, kränkningar, konflikter, bråk mm på Händelseblanketten	alla ped.
• En av rastvakterna finns alltid på samma ställe varje rast	Eva L
• Vi säger till en vuxen om vi ser något som inte är bra	alla elever
• Vi tar hand om varandra	alla elever all personal
• Rektor följer upp att ovanstående aktiviteter genomförs	Rektor

Uppföljning och utvärdering

Ovanstående aktiviteter följs kontinuerligt upp i arbetslag, elevvårdsgruppen, klass och elevråd, bland kamratstödjarna och i Trygghetsgruppen samt föräldrarådet. Planen och aktiviteterna utvärderas i maj 2010 och en ny nulägesanalys görs som sedan ligger till grund för nästa läsårs likabehandlingsplan. Detta redovisas i skolans kvalitetsredovisning.

Ansvarig: Rektor

Kommunikation

Planen finns på hemsidan och information om detta går hem till alla föräldrar samt att de som önskar kan få den i pappersform.

Planen diskuteras vid föräldraråd och föräldramöten

Föräldrar utgör en viktig resurs i vårt arbete med eleverna. Vi informerar föräldrarna om att det är viktigt att de tar kontakt med skolan när de får vetskap om att deras eget eller annat barn far illa på skolan

Handlingsplan – Så här arbetar vi

Förebyggande

Organisationsnivå

- Varje läsårsstart sker en genomgång för personalen kring ledarskapsfrågor och metoder för värdegrundsarbete i klasserna. Rutiner och ärendegångar vid kränkningar, dokumentationsrutiner diskuteras och går igenom.
- Rastvaktsschema upprättas så att det alltid finns vuxna ute på alla raster samt före skolstart samt vid bussarna
- Varje läsår utser Rektor en Trygghetsgrupp (TG). Gruppen är sammansatt av olika personalkategorier.
- Skolans föräldraråd är remissinstans för likabehandlingsplanen.
- Planen diskuteras vid föräldraråd och föräldramöten.
- Planen ska vara väl känd av alla som arbetar på Källby Gård.

Ansvar: Rektor

Individ- och gruppnivå

Grunden är arbetet i klassen. Där finns klasslärare, fritidspedagog och de resurspersoner som arbetar i klassen. Här ligger tyngdpunkten på förebyggande arbetet genom förhållningssätt, EQ-arbete och konflikthantering. I det förebyggande arbetet ligger att ständigt observera och reflektera kring vilka strukturer och hierarkier som finns i klassen. Det är vårt ansvar som vuxna och professionella att arbeta och förhålla oss på ett sådant sätt att negativa maktstrukturer och hierarkier bryts och att alla barn har en del i gruppen.

Förebyggande arbete i vardagen

- Vi är flera vuxna ute på rasterna. Rastvärdarna bär gula jackor för att lättare kunna identifieras.
- Vi har en anställd personal som är ute varje rast och vistas inom ett och samma område på skolgården.
- För att skapa en tryggare situation i omklädningsrummen i idrottshallen, finns vid behov vuxna med vid ombyten både före och efter idrottslektionerna.
- Vi tar barnens konflikter på allvar och är därför måna om att hjälpa dem att lösa olika former av konflikter.
- En viktig del av det förebyggande arbetet är att stärka varje barns självkänsla och identitet. Detta gör vi i det dagliga arbetet genom att benämna och bekräfta barnet som individ och särskilja på vad man gör och presterar och vem man är (se också sociala stegen)
- Samtliga klasser arbetar med samarbetsövningar och värderingsövningar utifrån ålder och mognad.
- Vi dokumenterar psykosociala tillbud på en händelseblankett (bilaga 1). Varje vuxen som vidtagit någon åtgärd för en kort dokumentation på blanketten och lämnar till rektor.

Ansvar: Alla Pedagoger

Upptäcka

- Vi uppmuntrar eleverna att alltid berätta för någon vuxen eller någon kamratstödjare, om man själv eller någon annan blivit utsatt för någon form av diskriminering, trakasseri eller annan kränkande behandling.
- På Källby Gård finns kamratstödjare i alla grupper från 7 år till 12 år. Deras roll är att hjälpa oss vuxna att bli medvetna och observanta på barnens psykosociala miljö, ur barnens perspektiv. Arbetet med kamratstödjarna finns beskrivet i en egen handlingsplan
- Trygghetsgruppen träffas var fjärde vecka för att stämma av läget på Källby Gård. Vid behov oftare
- Trygghetsgruppen (TG) nås via skolexpeditionen tel. 0511-386510
Hit kan elever, föräldrar, personal och andra vända sig.

Kartläggning för att upptäcka mobbning och annan kränkande behandling.

1. En enkät om med frågor kring den psykosociala miljön görs i klassen.
  2. TG sammanställer enkätsvaren.
  3. TG träffar klassens kamratstödjare och samtalar om vad som framkommit i enkäten. Frågor som tas upp är:
    - Hur har de och kamraterna det på rasten?
    - Har alla i klassen någon kamrat?
    - Finns det något för alla att göra på rasten?
    - Finns det någon som är rädd för något barn?
    - Finns det vissa barn som får bestämma över andra?
    - Hur är det i omklädningsrum/kapprum/matsal?
    - Finns det platser på skolgården där det händer saker som vi vuxna inte ser?
  4. TG träffar de vuxna som arbetar i klassen (klassläraren) och lyssnar av hur han/hon ser på gruppen. TG redogör för vad som framkommit via enkäten och kamratstödjarna.
  5. Utifrån det som framkommit vidtas lämpliga åtgärder
- Trygghetsgruppen har kontakt med skolans övriga personal såsom vaktmästare, kostpersonal, lokalvårdare och de busschaufförer som kör skolbussen för att lyssna in vad de uppmärksammat.
  - Klasskonferenser varje termin där rektor är sammankallande.
  - Elevvårdsgruppen bestående av rektor, specialpedagog, speciallärare och skolsköterska träffas var tredje vecka.

Ansvar: Rektor, TG alla vuxna på skolan.

Åtgärda

Vid konflikt mellan barn

- Som vuxen har du skyldighet att agera vid bråk och konflikter. Den som ser en konflikt eller ett bråk SKA agera för att stoppa detta. Anser du att hjälp behövs – tillkalla fler vuxna.

Vid de tillfällen konflikten inte går att hantera eller lösa i situationen – arbeta enligt följande:

1. Samtala med ett barn i taget
2. Lyssna "öppet" till barnet med målet att få veta "vad upplevde/såg/hörde du?"

3. Använd gärna papper och penna och rita upp situationen. Utgå neutralt från platsen där det hände och fokusera sedan på händelsen.
Målet är att få alla inblandade att förstå vad som hände och att hitta strategier för att hantera liknande situationer i framtiden.
  4. Det är i vissa fall värdefullt för klasskamrater och andra berörda att informeras om att konflikten är utagerad.
- Fyll i händelseblankett och meddela klasslärare.
  - Klasslärare ansvarar för att föräldrarna informeras antingen genom klassläraren själv eller annan inblandad vuxen.

Ansvar: Rektor och alla vuxna på skolan

Vid mobbning

Mobbning kan framför allt indelas i fyra typer.

- Psykosocial mobbning ex utfrysning ryktesspridning
- Verbal mobbning bli hotat eller utsatt för tillmälen
- Fysisk mobbning bli knuffad slagen
- Text- och bildburen mobbning klotter, lappar, sms. mms. Mail.

Anmälan av mobbningsärende

Källby Gårds trygghetsgrupp, går in när gruppen får en anmälan om att en elev är utsatt för mobbning. Anmälan kan komma från föräldrar, den mobbade, andra elever, personal eller andra vuxna.

Vid ett mobbningsärende arbetar TG enligt följande:

1. TG samlas och går igenom anmälan.
2. Det bestäms vem eller vilka i gruppen som har huvudansvar för ärendet.
3. Ansvarig för dokumentation i ärendet utses.
4. Strategi bestäms för TG.s arbete i det aktuella fallet.
5. Information samlas in genom samtal med den utsatte och hans/hennes vårdnadshavare, vuxna på skolan och den som har anmält ärendet.
6. TG startar samtal med en aktör i taget. Samtalet förs i en rak ton och utgår från kända fakta. En omedelbar förändring av beteendet krävs. Den utsatte ska direkt märka att mobbningen upphört och en tydlig förändring i bemötandet från aktören /aktörerna.
7. Kontakt tas med vårdnadshavare till de inblandade. Här redogörs för vad som kommit fram i samtalet med deras barn.

8. Åtgärdsplan för var och en av de inblandade upprättas tillsammans med föräldrar
9. Dagliga samtal med den utsatte för att följa upp att förändring skett från aktören/aktörernas sida. Dessa samtal sker under så lång tid den utsatte vill och har behov av det
Dagliga samtal med aktörerna i en vecka. Därefter glesar samtalen ut i den takt som anses lämplig i det enskilda fallet.
10. TG fasar ut ur ärendet i en långsam takt. Fortsatt arbete sker för att aktivt främja vänskap och positivt samspel. (se förebyggande åtgärder)

Ansvar: Trygghetsgruppen, rektor

Konflikt mellan vuxna och elever

Vid diskriminering, kränkning eller mobbning från vuxen mot elev

När elever utsätts av någon vuxen på skolan är det rektor som ansvarar för och handlägger ärendet.

Anmälan sker till rektor. Rektor arbetar enligt följande:

1. Kontakt och samtal med den utsatte och dennes vårdnadshavare där fakta samlas in.
2. Rektor kontaktar inblandad/inblandade vuxna.
3. Rektor informerar huvudmannen.
4. Vid varje enskilt fall bör en bedömning göras av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till andra myndigheter bör göras
5. Rektor upprättar åtgärdsplan.
6. Regelbunden uppföljning sker så länge den utsatte eleven uttrycker ett behov av det.
7. Rektor ansvarar för dokumentation.

Ansvar: Rektor

När inte arbetet på enheten räcker

Om verksamheten inte själv förfogar över den nödvändiga kompetensen för att klara en situation tas hjälp utifrån.

Hänvisning till andra planer i Lokala arbetsplanen

Yrkesetikiska regler för personal

Sociala stegen

Rutiner vid hot och våld på Källby Gård

Förväntansdokument

Arbetsmiljöplan

Elefskyddsombud och kamratstödjare

Händelseblankett 09-10

Namn: _____

Datum: _____

Klockslag: _____

Var:

Lektionssal	Skolgård
Slöjd trä- och metall	Skolvägen till/från
Slöjd textil	Bollplan
Idrottshall	Utanför skolområdet
Omklädningsrum	Utfärd, friluftsdag, lägerskola
Korridor	Lekredskap, vilket _____
Skolrestaurang	På annan plats _____
Hemkunskap	_____
På annan plats _____	_____

Händelse:

Verbalt (t ex att bli hotad eller kallad hora, bög)
 Fysiskt (T ex att bli utsatt för slag och knuffar)
 Psyko-socialt (T ex att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
 Text- och bildburna (T ex klotter, brev och papper, e-post, sms och mms)

Kontakt hem: Ja   Skriftligt   Muntligt

Nej

Uppgiftslämnare: _____

Vid behov tas kontakt med någon av nedanstående
 Kontakt har tagits med

Rektor   specialpedagog   skolsköterska   AMG

Annan   _____

Åtgärd: _____   _____   _____   _____   _____